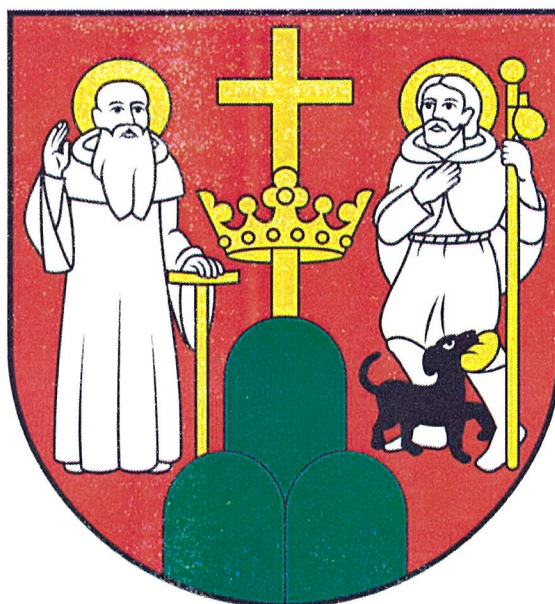

**ROCZNA ANALIZA
STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI
NA TERENIE GMINY MIASTA SUWAŁKI
ZA 2024 ROK**

SUWAŁKI 2025

1. Wprowadzenie.....	4
2. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w roku 2024.....	9
3. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi	11
4. Koszty systemu gospodarowania odpadami obejmujące odbieranie, odzysk, recykling i unieszkodliwianie odpadów komunalnych w 2024 roku w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	13
5. Liczba mieszkańców w 2024 roku	14
6. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy w 2024 r., o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12.....	14
7. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Suwałk w 2024 roku	15
8. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w 2024 roku	18
9. Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	18
10. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy	19
11. Wnioski z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi	19

Wprowadzenie

1.1 Ramy prawne

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10, ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* obowiązkiem gminy jest dokonanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi. Celem tej analizy jest weryfikacja możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Powinna ona, zgodnie z art. 9 tb obejmować:

- a) możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- b) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi,
- c) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- d) liczbę mieszkańców,
- e) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12,
- f) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy,
- g) ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- h) uzyskane poziomy przygotowania do pełnowartościowego użytku i recyklingu odpadów komunalnych,
- i) masę odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Analiza ma dostarczyć niezbędnych informacji dla stworzenia efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Dokonując analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi uwzględniano zapisy:

- **Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** z dnia 13 września 1996 r. (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 733);
- **Ustawy o odpadach** z dnia 14 grudnia 2012 r. (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz.1587);
- **Rozporządzenia Ministra Środowiska** z dnia 11 stycznia 2013 r. **w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości** (Dz. U. z 2013 r. poz. 122);

- Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1530);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 2412);
- Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. 2015 r. poz. 1277);
- Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. z 2021 r. poz. 906);
- Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 (KPGO 2028) (Monitor Polski z 2023 r. poz. 702);
- „Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028”- przyjętego Uchwałą nr VII/78/2024 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia „Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028”;
- Uchwały Nr XII/156/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach, z dnia 25 września 2019 r. (zmieniona Uchwałą Nr LXVIII/894/2024 z dnia 27 marca 2024 r.) w sprawie podziału Gminy Miasta Suwałki na sektory w celu zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
- Uchwały Nr XXXVIII/502/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 24 listopada 2021 r, w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty;
- Uchwały Nr XX/261/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 18 marca 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (t. jedn. Dz. Urz. Woj. Podl. 2022 r. poz. 4820 oraz z 2024 r. poz. 4947);
- Uchwały Nr XX/260/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 18 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Suwałki (t. jedn. Dz. Urz. Woj. Podl. 2022 r. poz. 4819 oraz z 2023 r. poz. 520 i 1931 i z 2024 r. poz. 4948);
- Uchwały Nr XXVI/341/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 13 listopada 2020 r. w sprawie postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, położonych na terenie Suwałk, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne;
- Uchwały Nr IV/52/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez właścicieli nieruchomości;

- Uchwały Nr LVI/741/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości;
- Uchwały Nr XX/262/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 18 marca 2020 r. (zmieniona Uchwałą Nr LIII/696/2023 z dnia 25 stycznia 2023 r.) w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz miasta Suwałki.

1.2 Kształt systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w Suwałkach

W ramach funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Rada Miejska w Suwałkach przyjęła przewidziane prawem uchwały regulujące system odbioru odpadów komunalnych oraz zdecydowała o objęciu systemem również nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

Odbiór odpadów komunalnych zapewniają podmioty gospodarcze wyłonione w drodze przetargu, zgodnie z procedurą zamówień publicznych. Ponadto Miasto Suwałki powierzyło Przedsiębiorstwu Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. realizację zadania własnego gminy z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych. Przedsiębiorstwo, prowadzi instalację komunalną, która zapewnia mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z wydzieleniem z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku oraz składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Podstawowe zasady funkcjonowania systemu odbioru odpadów komunalnych przez Miasto Suwałki określono w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Suwałk”. Zgodnie z jego ustaleniami segregacji w 2024 r. podlegały:

- odpady ulegające biodegradacji, w tym bioodpady stanowiące odpady komunalne;
- papier i tektura;
- odpady opakowaniowe ze szkła;
- opakowania wielomateriałowe;
- tworzywa sztuczne i metale;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- przeterminowane leki;
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- odpady niebezpieczne;

- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- zużyte opony;
- odpady zielone;
- odpady budowlane i rozbiórkowe;
- popiół i żużle.

Miasto Suwałki podzielone jest na 3 sektory. W 2024 roku odbierano odpady w oparciu o przetargi na odbiór odpadów komunalnych z uwzględnieniem podziału na nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz odrębnie dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (firmy) w obrębie każdego z wyznaczonych sektorów.

Firma PGK w Suwałkach Sp. z o.o., w ramach zawartych umów, odbierała w 2024 roku wytworzone odpady komunalne w I, II i III sektorze Suwałk.

Mieszkalne nieruchomości wielorodzinne wyposażono w pojemniki na odpady komunalne, a nieruchomości jednorodzinne w worki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Z nieruchomości mieszkalnych odbierano wszystkie zebrane przez mieszkańców odpady komunalne, przy czym bezpośrednio z nieruchomości:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- selektywnie zebrane bioodpady stanowiące odpady komunalne,
- selektywnie zebrany papier i tektura,
- selektywnie zebrane odpady opakowaniowe ze szkła,
- selektywnie zebrane tworzywa sztuczne, metale oraz opakowania wielomateriałowe,
- popiół i żużel,
- odpady wielkogabarytowe oraz odpady niebezpieczne i opony - w ramach okresowych zbiórek.

Pozostałe selektywnie zebrane odpady komunalne, odbierane były w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkt taki funkcjonuje przy Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. - ul. Raczkowska 150 A.

W PSZOK przyjmowane są:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte opony,
- odpady wielkogabarytowe,
- chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane leki,
- odpady ulegające biodegradacji,
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne,
- tworzywa sztuczne i metale,
- opakowania wielomateriałowe (opakowania po artykułach spożywczych),
- szkło opakowaniowe oraz okienne,
- papier i tektura,

- popiół z palenisk domowych,
- materiały izolacyjne w postaci styropianu izolacyjnego/budowlanego, wełny mineralnej, oraz materiały pokryciowe typu papa, ondulina,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Uzupełnieniem systemu odbioru odpadów były okresowe zbiórki odpadów „problematycznych”, tj. wielkogabarytowych, opakowań po chemikaliach czy opon. Prowadzono je w zabudowie jednorodzinnej raz na kwartał, a w zabudowie wielolokalowej raz na tydzień.

Dodatkowo, aby ułatwić mieszkańcom właściwe postępowanie z przeterminowanymi lekami, kontynuowano zbiórkę przeterminowanych leków w suwalskich aptekach. Poniżej przedstawiono adresy aptek, w których można je nieodpłatnie pozostawić:

- Apteka przy ul. Kościuszki 78,
- Apteka przy ul. Konopnickiej 2,
- Apteka przy ul. Noniewicza 42a,
- Apteka przy ul. Noniewicza 48,
- Apteka przy ul. Utrata 2 B,
- Apteka przy ul. Krótkiej 4,
- Apteka przy ul. 1 Maja 21,
- Apteka przy ul. E. Plater 45,
- Apteka przy ul. E. Plater 20a,
- Apteka „Pod złotym Lwem” przy ul. L. Waryńskiego 19,
- Apteka przy ul. L. Waryńskiego 25,
- Apteka z Różą przy ul. Klonowej 40,
- Apteka Danuta Pucek przy ul. Ogińskiego 5F,
- Apteka przy ul. Młynarskiego 9,
- Apteka przy ul. Patli 6,
- Apteka przy ul. Lityńskiego 10,
- Apteka przy ul. Nowomiejskiej 4,
- Apteka przy ul. Nowomiejskiej 15,
- Apteki GEMINI przy ul. Noniewicza 93A, ul. 1 Maja 6,
- Apteki Dbam o Zdrowie przy ul. Noniewicza 85d, ul. A. W. Kowalskiego 2

Z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, odbierane były odpady komunalne zgodnie ze złożoną deklaracją, w tym w zakresie liczby pojemników i częstotliwości odbioru.

Wszystkie odpady odebrane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Suwałkach dostarczane były do instalacji komunalnej przy ul. Raczkowskiej, należącej do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

2. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w roku 2024.

W obecnym stanie prawnym do instalacji komunalnych przypisane są jedynie niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Jednocześnie pozostałe frakcje selektywnie zebranych odpadów z pojemników koloru niebieskiego, zielonego, żółtego i brązowego można zagospodarować w dowolnej legalnie działającej instalacji.

Wszystkie odebrane w 2024 r. przez PGK w Suwałkach Sp. z o.o. odpady komunalne, wytworzone na terenie Suwałk, dostarczono do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Poniżej przedstawiono możliwości przetwarzania odpadów komunalnych przez instalację w oparciu o dane uzyskane z PGO w Suwałkach Sp. z o.o.

Tab. 1. Możliwości przetworzenia odpadów przez instalację komunalną prowadzoną przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o.

Kod odpadów	Moc przerobowa (Mg/rok)	Masa odpadów w Mg	Proces przetwarzania
20 03 01 - niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (przyjęte z terenu miasta)	część mechaniczna 40 000 [Mg/rok] część biologiczna 41 500 [Mg/rok]	17 482,94	R12
20 02 01 – odpady zielone 20 01 08 - odpady kuchenne (przyjęte z terenu miasta)	5000 [Mg/rok]	1 353,42 2 294,64	R3
19 12 12 – inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów, inne niż wymienione w 19 12 11: (wyselekcjonowane z przyjętych do instalacji odpadów)	składowanie; Stare składowisko 80 ton/dobę; 288 270 m ³ (do 09.12.2020 r.) Nowe składowisko - 328.000 m ³ (od 10.12.2020 r.)	0,00	D5
	przekazano do spalarni (frakcja energetyczna)	0,00	R1
	przekazano do dalszego przetwarzania	6 550,01	R12

R1 – Wykorzystanie głównie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii, przekształcania);
R3 – Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy

R12 – Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11 (demontaż, sortowanie, kruszenie, rozdrabnianie, mechaniczne przetwarzanie odpadów);

D5 - Składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne.

W 2024 r. PGO w Suwałkach Sp. z o.o. świadcząc usługi gospodarowania odpadami, przyjęła:

- ogółem 58.417,36 tony odpadów (o ok.2,21 % więcej niż w 2023 r.), w tym:
- 27.528,54 ton z terenu miasta Suwałki, (o 1.534,57 ton więcej niż w 2023 r.),
- 11.686,93 ton z terenu gmin powiatu suwalskiego, sejneńskiego i miasta Sejny (o 4,29% więcej niż w 2023 r.) oraz
- 19.201,89 ton z pozostałych gmin województwa podlaskiego (spadek o ponad 3,77% w stosunku do 2023 r.).

Biorąc pod uwagę zainstalowane moce przerobowe, instalacja PGO może przyjąć poza odpadami z terenu miasta Suwałki również podobną ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z innych obszarów województwa. Również w zakresie bioodpadów stanowiących odpady komunalne moce przerobowe instalacji PGO w Suwałkach Sp. z o.o. wystarczają do przetworzenia dostarczanych z Suwałk odpadów.

Tabela nr 2. Odpady odebrane od mieszkańców Suwałk, które zostały przetworzone na sortowni w 2024 r. metodą R12.

L p.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Metoda zagospodarowania	Ilość w Mg rok		
				Suwałki sektory	Odpady dostarczone do PSZOK	Łącznie
1.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	R12	927,74	15,64	943,38
2.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	R12	2 089,40	54,60	2 144,00
3.	20 01 02	Szkło	R12	583,36	16,46	599,82
4.	20 01 11	Tekstylia	R12	0	18,86	18,86
5.	20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	R12	200,5	1,7	202,20
6.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	R12	17 249,96	0	17 249,96
7.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	R12	696,16	140,94	837,10
ŁĄCZNIE				21 747,12	248,20	21 995,32

3. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Planowane inwestycje PGO w Suwałkach Sp. z o.o. wpisane do „Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028”:

- planowane nowe instalacje:

- Instalacja do produkcji paliwa alternatywnego RDF (budowa obiektu z linią technologiczną i infrastrukturą towarzyszącą) wraz z instalacją do biosuszenia odpadów (budowa obiektu wraz z instalacją intensywnego napowietrzania);
- Zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (budowa obiektu wraz z linią do demontażu zużytego sprzętu oraz urządzeniami do pozyskiwania surowców wtórnych);
- Budowa Instalacji Termicznego Przekształcenia Wstępnie Przetworzonych Odpadów Komunalnych (preRDF/RDF) w Suwałkach (ITPWPOK) obejmuje budowę kompletnej linii do spalania wstępnie przetworzonych odpadów komunalnych preRDF/RDF wraz z sieciami, instalacjami i urządzeniami towarzyszącymi obejmującymi wyprowadzenie do odbiorcy zewnętrznego energii cieplnej i energii elektrycznej. W dniu 08.11.2024 r. PGO w Suwałkach Sp. z o.o. podpisała umowę z firmą INSTAL WARSZAWA S.A., tj. głównym Wykonawcą projektu z bazowym terminem wykonania do dnia 31.12.2026 r. Budowa się rozpoczęła.
- Instalacja do recyklingu/przetwarzania tworzyw sztucznych (budowa instalacji, której końcowym produktem będzie materiał w postaci granulatu, regranulatu lub płatków wykorzystywanych do produkcji opakowań i materiałów z tworzyw sztucznych);
- Instalacja do przetwarzania bioodpadów w procesie fermentacji (budowa instalacji do przetwarzania odpadów w warunkach beztlenowych z wykorzystaniem mikroorganizmów, tj. z zastosowaniem fermentacji suchej lub mokrej wraz z infrastrukturą towarzyszącą). Planowane wykorzystanie biogazu: wytwarzanie energii w kogeneracji lub wytwarzanie energii elektrycznej lub wytwarzanie energii cieplnej.

- instalacje planowane do rozbudowy lub modernizacji:

- Rozbudowa instalacji do kompostowania dostarczanych selektywnie odpadów zielonych, bioodpadów i innych odpadów ulegających biodegradacji w celu zwiększenia mocy przerobowej o 20 tys. Mg/rok;
- Instalacja do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych. Planowana inwestycja polega na zakupie rozdrabniacza do odpadów z separatorem elektromagnetycznym;
- Rozbudowa i modernizacja części mechanicznej instalacji MBP do przetwarzania zmieszanych oraz selektywnie zbieranych odpadów komunalnych, w tym wymiana i doposażenie instalacji w nowe urządzenia technologiczne, wentylację odpylającą. Rozbudowa i modernizacja części biologicznej instalacji MBP do unieszkodliwiania odpadów frakcji podsitowej wydzielanej w sortowni zmieszanych odpadów komunalnych. Inwestycja będzie obejmowała postawienie nowych budynków w tym wiat do magazynowania odpadów, zakup maszyn i urządzeń (przerzucarki do kompostu, kompaktora, pojazdów do przewozu odpadów również niebezpiecznych).

- Instalacja odzysku biogazu ze składowiska odpadów.

Planowana jest również inwestycja polegająca na rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w ZUOK w Suwałkach. Rekultywacja składowiska odpadów obejmuje dwa etapy. Pierwszy etap obejmuje rekultywację techniczną polegającą na ukształtowaniu bryły składowiska oraz wykonaniu warstwy wyrównawczej na wierzchowinie kwatery. Drugi etap obejmuje rekultywację biologiczną kwatery polegającą na ułożeniu warstwy glebotwórczej na wierzchowinie i skarpach kwatery oraz wykonanie obsiewu i nasadzeń.

Do uzyskanej przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. w sierpniu 2023 r. decyzji Ministra i Rozwoju Wsi na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby pn. „Suwalski Polepszacz Glebowy” produkowanego z odpadów biodegradowalnych odpadów kuchennych oraz odpadów zielonych w październiku 2024 r. Spółka otrzymała decyzję Ministra i Rozwoju Wsi na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby pn. „Suwalski Użyźniacz Gleby” produkowanego wyłącznie z odpadów zielonych.

Modernizacja instalacji do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych przyczyni się do zwiększenia możliwości osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu oraz ograniczy masę odpadów kierowanych na składowisko odpadów. Jest to bardzo ważna inwestycja z uwagi na fakt, iż do 2035 r. gminy zobowiązane są do osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 65% wagowo oraz ograniczenia ilości składowanych odpadów do poziomu maksymalnie 10% wagowo.

Docelowo PGO w Suwałkach Sp. z o.o. zamierza połączyć technologicznie zmodernizowaną linię do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych z instalacją przeznaczoną do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów komunalnych, która została wybudowana i oddana do użytkowania w listopadzie 2023 r. Połączenie dwóch instalacji umożliwi skierowanie całego strumienia surowców wtórnych wydzielonych ze zmieszanych odpadów komunalnych na instalację doczyszczania frakcji odpadów selektywnych, celem jeszcze większego odzysku i polepszenia jakości frakcji surowcowych ze zmieszanych odpadów komunalnych.

Z kolei realizacja projektu ITPWPOK stanowić będzie uzupełnienie infrastruktury zagospodarowania odpadów komunalnych w Suwałkach o konieczny element termicznego zagospodarowania frakcji palnej/resztkowej. Głównym celem projektu jest zabezpieczenie termicznego przekształcania frakcji palnych odpadów komunalnych powstających w wyniku procesów mechanicznego i mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, w pierwszym rzędzie w ZUOK w Suwałkach oraz w miarę wolnych mocy przerobowych również innych instalacji w pobliżu. Projekt przyczyni się równocześnie do uzupełnienia infrastruktury wytwarzania energii w Suwałkach. Pozyskiwana z odpadów wydzielonych z odpadów komunalnych energia (produkcja energii elektrycznej i ciepłej w kogeneracji), spowoduje ograniczenie zużycia węgla stanowiącego główne paliwo w PEC w Suwałkach, ograniczając tym samym emisję do atmosfery. Dodatkowo przyczyni się do dywersyfikacji paliw wykorzystywanych do wytwarzania ciepła w Suwałkach (uzupełniając źródło kogeneracyjne

opalone węglem kamiennym), jak również ułatwi utrzymanie w przyszłości statusu efektywnego systemu ciepłowniczego).

Efektom tego projektu będzie zintegrowanie gospodarki odpadami komunalnymi z gospodarką energetyczną. Taka integracja rozwiąże z jednej strony problem z zagospodarowaniem frakcji palnych odpadów komunalnych, efektywnie wykorzystując ich potencjał energetyczny, zaś z drugiej strony pozwoli dodatkowo unowocześnić dotychczas funkcjonującą infrastrukturę ciepłowniczo-energetyczną w mieście Suwałki.

4. Koszty systemu gospodarowania odpadami obejmujące odbieranie, odzysk, recykling i unieszkodliwianie odpadów komunalnych w 2024 roku w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości zamieszkałych wnoszona była od gospodarstwa domowego w wysokości 41,00 zł miesięcznie. W przypadku gdy właściciel nieruchomości nie wypełniał obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, opłata wynosiła: 82,00 zł miesięcznie. Konieczność zbilansowania kosztów i dochodów systemu w kolejnych latach wymagała ustalenia w 2024 r. nowej, wyższej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Tabela nr 3. Wydatki systemu opłacone w 2024 roku w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów.

Lp.	Specyfikacja	Kwota w zł	Struktura %
1.	Zagospodarowanie odpadów komunalnych	9.900.556,21	55,67%
1a.	w tym:		
	Instalacja komunalna -zagospodarowanie	9.410.868,07	52,91%
1b.	PSZOK	489.688,14	2,76%
2.	Odbiór odpadów komunalnych z miasta	7.433.988,43	41,80%
3.	Obsługa administracyjna	336.514,42	1,89%
4.	Edukacja w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	34.416,80	0,19%
5.	Koszty pozostałe (w tym koszt usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania)	80.405,01	0,45%
Łącznie		17.785.880,87	100%

Tabela nr 4. Dochody w zł według statusu nieruchomości w zł w 2024 r.

wg stanu na 31.12.2024 r.	Status nieruchomości			
	zamieszkała	niezamieszkała	mieszana (w tym niegenerująca odpadów)	razem
przypis (netto) wg stanu na 31.12.2024 r.	10.208.247,50	2.999.270,50	3.612.967,30	16.820.485,30
szacunkowe wykonanie w 2024 r.*	10.208.400,88	2.999.106,74	3.613.057,36	16.820.564,98

* wykonanie obejmuje również kwoty ściągnięte z przypisu za lata 2013-2023 r.

Tabela nr 5. Struktura dochodów 2024 r.

Dochody	Wartość w zł
Ogółem	16.846.911,96
W tym: opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	16.820.564,98
Koszty upomnienia, odsetki od nieterminowych wpłat oraz opłata prolongacyjna	26.346,98

Tabela nr 6. Dochody i wydatki całego systemu gospodarowania odpadami w 2024 r. w zł.

Dochody	Koszty (wydatki)	Wynik
16.846.911,96	17.785.880,87	- 938.968,91

5. Liczba mieszkańców w 2024 roku.

Liczba mieszkańców miasta Suwałki według danych pochodzących z rejestru mieszkańców gminy, prowadzonych zgodnie z ustawą z dn. 24 września 2010 r. o ewidencji ludności wynosiła 68 035 (dane GUS na dzień 30.06.2024 r.).

6. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy w 2024 r., o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art.6 ust. 6-12.

Systemem odbioru odpadów komunalnych w Suwałkach objęto wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie miasta. W związku z powyższym Miasto Suwałki w 2024 r. nie podejmowało działań, o których mowa w art. 6 ust. 6-12.

Na podstawie art. 6c ust. 3c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w 2024 r. udostępniono informację o zamiarze przeprowadzenia

postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, wytworzonych w I, II, III sektorze Suwałk. Wskazano termin od 14.06.2024 r. do 19.08.2024 r. na wyłączenie się z miejskiego systemu odbierania odpadów komunalnych z mocą obowiązującą od 01.01.2025 r. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Suwałkach pisemne oświadczenia o wyłączeniu się z miejskiego systemu odbierania odpadów. Termin obowiązywania umów: od 01.01.2025 r. do 31.12.2026 r.

W Suwałkach w 2024 roku funkcjonowało 5866 podmiotów, które złożyły deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, objętych systemem odbioru odpadów komunalnych, w tym osoby fizyczne w liczbie 4871 oraz osoby prawne w liczbie 995 (np. firmy, wspólnoty, spółdzielnie).

Tabela nr 7. Liczba podmiotów objętych systemem odbioru odpadów komunalnych z uwzględnieniem statusu nieruchomości w 2024 r. (na podstawie raportu z system Fiskus, zgodnie z listą jednostek aktywnych).

Jednostki ewidencyjne	Liczba jednostek aktywnych
Zamieszkałe	4674
Niezamieszkałe	725
Mieszane	459
Letniskowe	8
RAZEM	5866

Tabela nr 8. Liczba podmiotów które złożyły deklarację, objętych systemem odbioru odpadów komunalnych z uwzględnieniem statusu nieruchomości, stan na 31.12.2024 r.:

	Status nieruchomości			
	zamieszkała	niezamieszkała	mieszana	razem
Osoby fizyczne	4208	345	310	4863
Osoby prawne	466	380	149	995
Razem	4674	725	459	5858

7. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Suwałk w 2024 roku

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w Suwałkach i dostarczonych do instalacji w 2024 r., na podstawie danych uzyskanych z PGO w Suwałkach Sp. z o.o. przedstawia poniższa tabela nr 9.

Tabela nr 9. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w Suwałkach i dostarczonych do instalacji w 2024 r., według rodzaju i kodu.

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Metoda zagospodarowania	Ilość w Mg rok		
				Suwałki sektory	Odpady dostarczone do PSZOK	Odpady dostarczone z miasta przez innych dostawców
1.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	R12	927,74	15,64	1,34
2.	15 01 02	Opakowania z tworzy sztucznych	R12	0	0	0,78
3.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	R12	2089,40	54,60	0
4.	15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności – bardzo toksyczne i toksyczne)	zbieranie	0	6,34	0
5.	16 01 03	Zużyte opony	zbieranie	0	60,26	0
6.	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	R12/R5 / magazynowanie		160,78	309,48
7.	17 01 02	Gruz ceglany	R12/R5 / magazynowanie	0	16,98	0
8.	17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	R12/R5 / magazynowanie	0	27,48	29,78
9.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	R12/R5 / magazynowanie	0	657,78	53,98
10.	17 02 03	Tworzywa sztuczne	zbieranie	0	18,44	0
11.	17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	R5 / magazynowanie	0	0	8,8
12.	17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	zbieranie	0	27,12	0
13.	19 08 01	Skratki	D5	0	0	74,92
14.	19 08 02	Zawartość piaskowników	D5	0	0	39,32

15.	20 01 02	Szkło	R12	583,36	16,46	0
16.	20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	R3	2 294,64	0	0
17.	20 01 11	Tekstylia	R12	0	18,86	1,14
18.	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	zbieranie	0	13,16	0
19.	20 01 31*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	zbieranie	0	2,54	0
20.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	zbieranie	0	14,16	0
21.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	zbieranie	0	8,44	0
22.	20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	R12	200,5	1,7	0
23.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	R3	1 167,92	185,5	0
24.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	R12	17 249,96	0	216,66
25.	20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	D5			103,70
26.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	R12	696,16	140,94	0
Razem:				25 209,68	1 447,18	839,90
				27 496,76		

Podmiot odbierający odpady (PGK w Suwałkach Sp. z o.o.) pełnił jedynie funkcję przewoźnika, ponieważ umowa nie obejmowała zagospodarowania odpadów. W tej sytuacji można stwierdzić, że prawie wszystkie odpady wytworzone przez mieszkańców Suwałk zostały dostarczone do instalacji komunalnej prowadzonej przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. i dane z tej instalacji są wiarygodne.

Różnice mogą wynikać przede wszystkim z kompostowania odpadów ulegających biodegradacji oraz dostarczania części odpadów o charakterze surowców wtórnych do punktów ich skupu. Dostarczane są tam głównie odpady opakowaniowe z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, opakowania z metali. Na podstawie rocznych sprawozdań składanych za pośrednictwem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce opakowaniami (BDO) przez podmioty zbierające odpady komunalne (punkty skupu surowców wtórnych) łączna masa zebranych odpadów opakowaniowych w 2024 r. wynosiła: 538,60 Mg.

8. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w 2024 roku.

Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne odbieranych z terenu Gminy podana została w pkt. 7.

Z posiadanych danych uzyskanych z PGO w Suwałkach Sp. z o.o., wynika, że w 2024 r. z odpadów pochodzących z Miasta Suwałki nie przekazano do składowania pozostałości z sortowania oraz pozostałości odpadów ulegających biodegradacji powstałych po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych, tj. odpadu o kodzie 19 12 12.

Odpady o kodzie 19 12 12 - (tzw. preRDF), nienadające się do odzysku, przekazano do dalszego zagospodarowania, jako komponent do produkcji paliwa alternatywnego, (proces R12).

Odpady o kodzie 19 05 99 o łącznej masie: 10 257,25 Mg zostały zagospodarowane w instalacjach eksploatowanych przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. w procesie D5. Natomiast odpady o kodzie 19 05 03 (masa: 4 738,33 Mg), wytworzone w procesie biologicznego przetwarzania frakcji podsitowej (0-80 mm) wydzielonej z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych zostały przekazane do rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w msc. Konstantynówka, gm. Sejny w procesie R3.

9. Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Zgodnie z art. 3b ust. 1a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Zaznaczyć należy, że do wyliczeń uzyskanego poziomu recyklingu można zaliczyć wyłącznie materiał przekazany do recyklingu za potwierdzeniem przekazania odpadów do procesów recyklingu w instalacjach posiadających odpowiednie zezwolenia.

W dniu 28.08.2023 r. PGO w Suwałkach Sp. z o. o. uzyskało decyzję nr G-1426/23 wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby pn. „Suwałski Polepszacz Glebowy” wytwarzanego w procesie kompostowania odpadów biodegradowalnych o kodzie 20 01 08 i 20 02 01. Następnie w dniu 28.10.2024 r. Spółka uzyskała decyzję nr G-1638/24 wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wprowadzenie do obrotu środka poprawiającego właściwości gleby pn. "Suwałski Użyźniacz Gleby" wytwarzanego w procesie kompostowania odpadów biodegradowalnych o kodzie 20 02 01. Spółka prowadzi na bieżąco sprzedaż ww. polepszacza i użyźniacza.

Niemal wszystkie samorządy w Polsce sygnalizują problemy z osiągnięciem poziomów recyklingu odpadów komunalnych. Osiągnięcie poziomu 50% będzie niezwykle trudne do realizacji. Niemniej jednak Miasto Suwałki stara się wykorzystać wszystkie dostępne środki w celu poprawy wskaźników recyklingu. W 2024 roku Miasto Suwałki wzięło udział w ogólnopolskim badaniu

przeprowadzonym przez Instytut Ochrony Środowiska- Państwowy Instytut Badawczy: „Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce”.

Dzięki przeprowadzonym badaniom uzyskano rzetelne i wiarygodne dane dotyczące ilości bioodpadów komunalnych segregowanych i poddawanych recyklingowi u źródła przez jednego mieszkańca gospodarstwa domowego oraz bioodpadów zielonych powstałych z 1 m² terenu zielonego przynależnego do gospodarstwa. Aktywny udział miasta w badaniu przyczynił się nie tylko do zwiększenia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w 2477 gminach w Polsce ale też zaowocował indywidualnym dla Miasta Suwałki opracowaniem poszczególnych wskaźników dla bioodpadów kuchennych i bioodpadów zielonych, dzięki czemu uzyskano wyższy wskaźnik - 109,86 kg/osobę niż średnia wyliczona dla województwa- 105,95 kg/osobę w gospodarstwie domowym.

Ponadto zwiększyły się możliwości doliczania do poziomów recyklingu masy bioodpadów zielonych poddawanych recyklingowi u źródła z miejskich terenów zielonych oraz z rodzinnych ogrodów działkowych za lata: 2023, 2024.

Powyższe dane stanowią podstawę do obliczenia nowych, wyższych wskaźników osiągniętego poziomu recyklingu odpadów komunalnych za lata 2023 oraz 2024.

Aktualne poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:

- za rok 2023- 33,65% (wcześniej: 19,04%)- obowiązkowe do osiągnięcia- 35% wagowo;

- za rok 2024- 40% (wcześniej: 25,95%)- obowiązkowe do osiągnięcia - 45% wagowo.

Nowe sprawozdania zostały złożone za pośrednictwem BDO i czekają na zatwierdzenie przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.

10. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Miasta Suwałki nie przekazuje się do termicznego przekształcania. Natomiast z odpadów wysegregowanych z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz odpadów dostarczonych selektywnie (dostarczona selekcja nie jest materiałem gotowym do bezpośredniego przekazania do recyklingu) powstaje frakcja wysokoenergetyczna, tzw. frakcja pre-RDF. Frakcja pre-RDF jest odpadem niepodlegającym recyklingowi, a jedynym sposobem jego utylizacji jest spalanie. Szacuje się, że w odpadach komunalnych znajduje się od 20-40% odpadów stanowiących frakcję wysokoenergetyczną. Zgodnie z danymi PGO w Suwałkach Sp. z o.o. w 2024 r. powstało 6550,01 ton tego odpadu (tab. 1).

11. Wnioski z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

Nowoczesna gospodarka odpadami, zgodna z unijną hierarchią sposobów postępowania z odpadami dąży do wdrażania modelu gospodarczego opartego na obiegu zamkniętym i wymaga zmiany dotychczasowego postrzegania odpadów. Wspólnym mianownikiem tych koncepcji jest zarówno zapobieganie powstawaniu odpadów, jak i ich ponowne i wtórne wykorzystanie. Współcześnie odpady traktowane są jako źródła zasobów, rozwijane są możliwości zastępowania surowców pierwotnych surowcami wtórnymi, powstającymi z odpadów, podejmowane działania

ukierunkowane są na przyspieszenie rozwoju metod recyklingu. Stanowi to wielkie wyzwanie inwestycyjne dla sektora odpadowego oraz szansę na wdrażanie nowych, konkurencyjnych technologii i rozwiązań.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 jest podstawowym instrumentem wdrażania „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (PEP2030), w ramach którego będą wspierane następujące działania:

- 1) gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- 2) rozwijanie recyklingu odpadów;
- 3) dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami jest opracowywany przez ministra właściwego ds. klimatu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej i przyjmowany jest uchwałą Rady Ministrów (art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach).

Z kolei projekt planu wojewódzkiego przygotowuje zarząd województwa, a sejmik przyjmuje go uchwałą (art. 36 ust. 2 ustawy o odpadach). Projekt wojewódzkiego planu gospodarki odpadami podlega zaopiniowaniu przez organy wykonawcze gmin (art. 36 ust. 4 ustawy o odpadach) następnie przekazywany jest do zaopiniowania ministrowi właściwemu do spraw klimatu (art. 36 ust. 5 ustawy o odpadach). Plan wojewódzki musi być treściowo spójny z Planem Krajowym i jest niejako jego rozwinięciem dla szczebla województwa. Ustawa wymaga aktualizowania planów nie rzadziej niż co 6 lat (art. 37 ustawy o odpadach).

Bazując na wspomnianych wyżej dokumentach, zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Rada gminy jest obowiązana dostosować regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami w terminie 6 miesięcy od dnia uchwalenia tego planu. Aktualnie „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028” został przyjęty przez Sejmik Województwa Podlaskiego Uchwałą Nr VII/78/2024 z dnia 26 listopada 2024 r.

Obowiązująca od 2021 r. nowa metoda obliczania wskaźnika poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych uwzględnienia w obliczeniach dodatkowe frakcje odpadów, takie jak bioodpady i tekstylia, a nie jak wcześniej – tylko 4 frakcje, (papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło), lecz w odniesieniu do wszystkich (z wyłączeniem odpadów budowlanych) odpadów komunalnych zbieranych na terenie miasta co sprawia, iż jest on trudniejszy do osiągnięcia. Eksperti branży gospodarki odpadami alarmują, iż ustalony na rok 2025 wskaźnik 55% będzie zapewne nieosiągalny dla wielu gmin, a każdy następny aż do 65% w roku 2035 i w latach kolejnych, jest nie do osiągnięcia z powodu braku wystarczających mocy i technologii w branży recyklingowej, która w ostatnich latach wyhamowała swój rozwój i jest mało wydajna. Osiągnięcie zakładanych wyników zależeć będzie w głównej mierze od rezultatów w zakresie recyklingu organicznego, a ten od zakresu selektywnie zbieranych bioodpadów, ich masy, posiadanej technologii i procesów pozwalających na recykling tych odpadów i wytworzenie z nich produktu. Miasto Suwałki jest o tyle w dobrej sytuacji, gdyż w sierpniu 2023 r. PGO w Suwałkach Sp. z o.o. uzyskało decyzję pozwalającą na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby.

Opublikowany 15 grudnia 2022 r. Raport Instytutu Ochrony Środowiska Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB) pt. „Morfologia odpadów komunalnych wytwarzanych w Polsce w

systemie gminnym”, zawiera wyniki badań morfologii odpadów komunalnych przyjętych do przetwarzania w 8 Instalacjach Komunalnych MBP oraz wyniki analizy morfologicznej odpadów komunalnych wytwarzanych w Polsce w systemie gminnym. Podjęte badania wykazały efektywność gospodarowania odpadami komunalnymi w systemie gminnym oraz umożliwiając zidentyfikowanie obszarów wymagających podjęcia działań legislacyjnych, technologicznych i organizacyjnych. Analizie podlegał m. in. udział masowy głównych składników morfologicznych w odebranych odpadach niesegregowanych (zmieszanych) i selektywnie odebranych (papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło), który określono na podstawie danych pochodzących ze sprawozdań marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Analiza wykazała, że największy udział stanowiły bioodpady (23,50%) oraz odpady z tworzyw sztucznych (13,56%), szkła (13,31%) i papieru (12,72%). W badaniu stwierdzono, iż rzeczywisty skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych w systemie gminnym różni się od składu określonego jedynie w strumieniu odpadów zmieszanych (niesegregowanych) oraz selektywnie odebranych (papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło) dostarczanych do Instalacji MBP. Skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych w systemie gminnym: bioodpady (28,68%), papier i tektura (10,78%), tworzywa sztuczne (10,59%), szkło (10,29%). Z przeprowadzonych badań morfologii odpadów komunalnych wynika, że tylko 43% wytwarzanych bioodpadów zbieranych jest selektywnie. Wysoki udział odpadów biodegradowalnych, wskazuje na konieczność rozwoju recyklingu organicznego w celu osiągnięcia obowiązkowych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w kolejnych latach.

W Suwałkach w 2024 r. nieznacznie wzrosła łączna masa wytwarzanych odpadów komunalnych. Na uwagę zasługuje fakt, iż wzrasta ogólna masa odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (tab. 10), co należy uznać za zjawisko korzystne. Nadal jednak utrzymuje się wysoki udział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przy jednoczesnym obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Tabela nr 10. Łączna masa odpadów komunalnych wytworzonych w Suwałkach z uwzględnieniem rodzaju, lata 2022 – 2024.

odpady komunalne wytworzone w Suwałkach (na podstawie PGO w Suwałkach Sp. z o.o.)	Łączna masa w Mg			Dynamika 2024/2023
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	
zebrane odpady komunalne - ogółem	26 222,54	25 950,99	27 496,76	106%
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne- kod: 20 03 01	17 733,94	16 647,54	17 249,96	104%
selektywna zbiórka odpadów kody: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 06, 20 01 02	3 136,98	3 333,19	3 687,20	111%

Wyliczenia poziomów recyklingu osiągnięte przez Miasto Suwałki za lata ubiegłe, w trakcie zatwierdzania przez Marszałka Województwa Podlaskiego:

2023- 33,65% (w trakcie weryfikacji)– wymagany poziom 35%.

2024- 40,00% (w trakcie weryfikacji)– wymagany poziom 45%.

Brak osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu powoduje, zgodnie z art. 9z ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, konieczność zapłaty kary pieniężnej. Organ sanacyjny – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. Kara za nieosiągnięcie poziomów jest oblicza jako

iloczyn jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (20 03 01) na składowisku i brakującej masy odpadów komunalnych wyrażonej w Mg, wymaganej do osiągnięcia odpowiedniego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Prognozujemy, iż po zatwierdzeniu ww. sprawozdań wysokość nałożonej kary na Miasto Suwałki za rok 2023 z kwoty: 1 172 351,00 zł ulegnie zmniejszeniu do kwoty: 120 631,75 zł. Z kolei prognozowana wysokość kary za rok 2024 r. (na razie brak zawiadomienia o wszczęciu postępowania w przedmiotowej sprawie) z wysokości: 1 567 966,00 zł obniży się do wysokości: 679 971,00 zł.

Zaznaczyć należy, iż kary pieniężnej za brak osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu nie można uiszczyć z wpływów pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Od lat utrzymuje się problem związany z niską jakością selektywnej zbiórki odpadów w zabudowie wielorodzinnej. W przypadku zabudowy jednorodzinnej można stosunkowo łatwo ustalić, kto segreguje odpady niepoprawnie, stąd też widoczna jest jakość i staranność w selektywnej zbiórce odpadów w tych kategoriach nieruchomości.

Zakres recyklingu wyznacza nie tylko zastosowana technologia, ale w pierwszej kolejności strumień odpadów kierowanych do instalacji. Na przetwarzanie odpadów komunalnych, w tym odpadów zielonych, duży wpływ ma „czystość” frakcji i sposób jej zbierania „u źródła”. O wiele łatwiej jest przetworzyć strumień wolny od zanieczyszczeń, który kierowany jest bezpośrednio do procesu. Nie wymaga wówczas dodatkowych nakładów pracy, np. w postaci doczyszczania. Eksperti podkreślają, że wymaga to szerszego porozumienia i współpracy w ramach społeczności lokalnej. Gdy to zawodzi, traci efektywność cały system recyklingu. Należy zatem aktywnie wpływać na kształt strumienia odpadów. Aktualnie za najważniejsze zadanie dla samorządu uznaje się podejmowanie takich działań (do sankcji karnych włącznie), które zapewnią jak najwyższą jakość zbieranych selektywnie odpadów już u źródła (na etapie gospodarstw domowych) w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej wydajny sposób poddane recyklingowi.

Również wyrywkowe kontrole podmiotu odbierającego odpady komunalne w zakresie transportu odpadów zebranych selektywnie, czy odbywa się on w sposób zapobiegający ich zmieszaniu, przyczynia się do poprawy jakości frakcji dostarczanych bezpośrednio do instalacji komunalnej.

Obszar działań (narzędzia) znajdujące się w dyspozycji gminy, które wskazał Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego: - regulacja, - edukacja, - kontrola, - sankcje.

W zakresie edukacji ekologicznej ważne jest wychodzenie poza schematy, rozszerzanie oferty, atrakcyjność przekazu oraz dopasowanie języka i formuły przekazu do grupy docelowej. Stąd w 2024 roku kontynuowano wcześniej podjęte działania oraz sięgnięto po nowe projekty edukacyjne:

- kontynuacja działań ekologicznych podjętych w latach poprzednich tj.: festyn ekologiczny dla uczniów suwalskich szkół podstawowych, zakup materiałów edukacyjnych w postaci kolorowanki edukacyjnej, przeznaczone dla dzieci z suwalskich przedszkoli. Uniwersalna kolorowanka w praktyczny sposób utrwala wiedzę z zakresu prawidłowej segregacji odpadów komunalnych;
- rozpoczęte i kontynuowane w 2024 r. zajęcia z edukacji ekologicznej i gospodarki odpadami w PSZOK-u utworzonym przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. Zajęcia, odbywają się na terenie zakładu i dają możliwość przybliżenia młodym ludziom tematyki związanej z gospodarką

- odpadami, uczą prawidłowej postawy względem ochrony środowiska. Dzieci i młodzież z suwalskich szkół, przedszkoli i placówek oświatowych dowożona jest nieodpłatnie na zajęcia;
- emisję spotów w mediach lokalnych, które docierają głównie do mieszkańców budynków wielorodzinnych (telewizja kablowa);
 - emisję materiałów informacyjnych, spotów i ulotek w internecie: stronie www.um.suwalki.pl, portalach społecznościowych;
 - prezentacja plakatów w witrynach reklamowych na przystankach komunikacji miejskiej;
 - kolportaż ulotek z materiałami informacyjnymi do skrzynek mieszkańców budynków wielorodzinnych (pomoc spółdzielni mieszkaniowych),
 - wyklejenie boków śmieciarek grafiką SUWALCZAKI SEGREGUJĄ;
 - podjęcie stałej współpracy z Dwutygodnikiem Suwalskim, wydawnictwem prasowym Miasta Suwałki, w celu publikacji artykułów o treści edukacyjno-ekologicznej.
 - kontynuowanie kampanii ochrony środowiska dotyczącej segregacji odpadów pod nazwą „Suwalczaki segregują”. Zaprojektowano serię grafik, która ma oddziaływać na wyobraźnię mieszkańców oraz zachęcać do segregowania śmieci. Akcja edukacyjna miała odstonę w Internecie i mediach społecznościowych. Wydrukowano plakaty do przedszkoli i szkół, na wiaty przystankowe oraz ulotki, które trafiły do domów jednorodzinnych wraz z harmonogramem odbioru odpadów. Kampania ma przyciągnąć uwagę ludzi młodych ale też trafić do starszych nietuzinkowym przekazem.

PGK w Suwałkach Sp. z o.o. stale przeprowadza kontrole związane z prawidłową gospodarką odpadami przez mieszkańców zabudowy wielorodzinnej.

- kontrole codzienne przez pracowników odbierających odpady z poszczególnych frakcji, (dot. odbioru papieru, szkła i tworzyw sztucznych oraz metali), z tych kontroli są sporządzane raporty tygodniowe i przesyłane do Wydziału Gospodarki Komunalnej i Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.
- kontrole wspólne przedstawicieli Spółki PGK wraz z przedstawicielami poszczególnych wspólnot lub spółdzielni mieszkaniowych, uprzednio zaplanowane i uzgodnione. Kontrole wspólne PGK w Suwałkach Sp. z o.o. z zarządcami nieruchomości przeprowadzane są cyklicznie od kwietnia 2023 r. i dotyczą sprawdzenia stanu pojemników pod względem ich ilości i potrzeb, czystości miejsc gromadzenia odpadów (altan śmietnikowych) oraz prawidłowości gromadzenia odpadów selektywnych – w pojemnikach przeznaczonych na: papier, plastik, szkło, bioodpady. Z takiej kontroli spisywany jest protokół wraz z dokumentacją zdjęciową. W wyniku przeprowadzonych kontroli PGK w Suwałkach Sp. z o.o. dostawiło dodatkowe pojemniki na opady gromadzone selektywnie, wymieniło zniszczone, spalone pojemniki oraz wymieniło lub uzupełniło uszkodzone klapy w pojemnikach.

Wnioski z dotychczas podjętych działań: czystość altan i terenów wokół nich ulega ciągłej poprawie. Duże znaczenie w tym zakresie miało też podjęcie decyzji o zamknięciu gniazd śmietnikowych przed dostępem osób postronnych. Odpady w pojemnikach na odpady segregowane, z reguły gromadzone są prawidłowo. Zdarzają się czasami inne odpady niż powinny, ale są to przypadki jednostkowe biorąc pod uwagę ogólną liczbę pojemników i masę gromadzonych odpadów w całym mieście. Spółka PGK

stwierdza, iż osoby, które segregują odpady robią to prawidłowo, a są to przede wszystkim mieszkańcy zabudowy jednorodzinnej.

Wśród mieszkańców jest jednak duża część osób, która nie prowadzi segregacji w ogóle i wszystkie swoje odpady gromadzi w jednym czarnym lub innym worku, a te worki wrzucane są do pojemników na odpady zmieszane. To jest jeden z głównych i poważniejszych problemów odnośnie gromadzenia odpadów w naszym mieście, dotyczący w ogromnej większości zabudowy wielorodzinnej.

W 2024 roku Spółka PGK kontynuuje transport bioodpadów z terenów zielonych spółdzielni i wspólnot oraz jednostek miejskich (szkoły, stadiony). W celu realizacji odbioru odpadów zielonych udostępniono pojemniki PA-1100 i 7 kontenerów odkrytych KP-7, które są podstawiane po uprzednim uzgodnieniu z osobami odpowiedzialnymi za tereny zielone w poszczególnych wspólnotach oraz skierowano jeden samochód do odbioru tych odpadów.

W najbliższej przyszłości wskazana jest intensyfikacja kontroli mieszkańców pod kątem właściwego postępowania z odpadami komunalnymi - segregowanymi jak też odpadami zmieszanymi, w których co do zasady nie powinny znaleźć się odpady podlegające selekcji, a co za tym idzie i odzyskowi.

Miastu Suwałki, w najbliższych latach grożą wysokie kary pieniężne za niezrealizowanie nałożonych przepisami prawa bardzo wysokich wskaźników recyklingu.

Zaznaczyć należy, iż **kary pieniężnej za brak osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu nie można uiszczyć z wpływów pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.** Karę zapłacą zatem wszyscy mieszkańcy Suwałk, włącznie z tymi, którzy właściwie segregują odpady. Zaplanowane działania powinny przyczynić się do poprawy jakości strumienia odpadów trafiających do PGO w Suwałkach Sp. z o.o., co powinno długofalowo wpłynąć na większą efektywność i poprawę poziomów recyklingu. Miasto Suwałki rozpoczęło intensywne prace nad opracowaniem długofalowego planu działań zmierzających do osiągnięcia nałożonych prawem poziomów recyklingu. W związku z tym planowane jest zintensyfikowanie kontroli mieszkańców w połączeniu z brzmieniem nowego, ostrzejszego Zarządzenia nr 317/2025 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 11 sierpnia 2025 r. o sposobach kontroli. Powinno to zwiększyć skuteczność i efekt dokonywanych kontroli. Planowany jest również dalszy rozwój akcji promujących i zachęcających mieszkańców zabudowy jednorodzinnej do zakładania kompostowników.

Z kolei branża gospodarki odpadami sygnalizuje, iż obecnie największym zagrożeniem i niepokojem są ceny energii, która potrzebna jest przy odbiorze odpadów, ich transporcie, sortowaniu. Jest też znaczącym kosztem w zakładach recyklingowych.

Kolejnym czynnikiem kosztotwórczym w zakresie gospodarowania odpadami przez gminy jest wdrażanie przepisów wynikających z ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 875). Zapisy tej ustawy narzucają gminom sztywne wymogi co do udziału floty pojazdów wykorzystywanych do realizacji zadań publicznych, w tym pojazdów wykorzystywanych do odbioru odpadów komunalnych. Pojazdy ciężarowe, które są powszechnie używane do odbioru odpadów komunalnych w zdecydowanej większości napędzane są paliwem Diesla.

W dalszym ciągu branża odpadowa obawia się nagłych zmian w gospodarce odpadami. W szczególności wszelkich zmian legislacyjnych, które naruszają stabilność i przewidywalność prawa oraz pewność, że zrealizowane inwestycje za chwilę nie okażą się nietrafione z powodu niespodziewanej zmiany prawa. Pewna przewidywalność prawa, jest kluczowa przy podejmowaniu decyzji inwestorskich. Proces inwestycyjny trwa z reguły ok. 5 lat.

Ponadto branża odpadowa przez ostatnie lata oczekiwała na wdrożenie pakietu ustaw związanych z rozszerzoną odpowiedzialnością producenta. Rozszerzona odpowiedzialność producenta (ROP) najprościej rzecz ujmując to podejście do ochrony środowiska, w ramach którego odpowiedzialność producentów za ich produkty zostaje rozszerzona o koszty gospodarowania odpadami, które w przyszłości powstaną z tych produktów, oraz odpadami opakowaniowymi z opakowań tych produktów, w tym koszty przetwarzania tych odpadów oraz związane z tym koszty środowiskowe. ROP zachęca producentów do uwzględniania kosztów gospodarowania odpadami pokonsumenckimi przy podejmowaniu decyzji dotyczących projektowania produktów i wprowadzania ich do obrotu, aby były bardziej ekologiczne, niepowodujące problemów związanych z późniejszym ich zagospodarowaniem. Taki proces projektowania produktu został nazwany „ekoprojektowaniem”. Ostatecznie recykling będzie możliwy tylko z tych opakowań, które zostaną z myślą o tym recyklingu zaprojektowane. Dziś to niewielka część strumienia tych odpadów, pozostałe trudno odzyskać lub wcale nie są podatne na recykling. Brak regulacji prawnych w tym zakresie oraz odpowiednich mechanizmów w ramach gospodarki obiegu zamkniętego powoduje obciążenie wyższymi kosztami mieszkańców w ramach opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ostatecznie to gmina jest odpowiedzialna i będzie karana za brak osiągnięcia wymaganych wskaźników.

Reasumując, odpady komunalne są i będą nieodłączną częścią naszego życia. Unia Europejska wciąż podnosi poprzeczkę dotyczącą poziomów recyklingu. Jesteśmy zobligowani ale też nam samym powinno zależeć na ochronie zasobów naturalnych i przyrodniczych. Miasto Suwałki dąży i nadal będzie skutecznie dążyć do osiągnięcia założonych celów środowiskowych. Środki jakie trzeba będzie niejednokrotnie podjąć, choć społecznie i finansowo dotkliwe, w przyszłości przyczynią się do lepszego, zdrowszego i zrównoważonego życia naszych mieszkańców.

Z up. PREZYDENTA
Marcin Komilowski
ZASTĘPCA PREZYDENTA